

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Diákromantika.

Az egyik legkedvesebb és legszorgalmasabb munkatársunk arról írt lapunkban a minap, hogyan folyik le mostanában falusi gyülekezeteinkben a légátusjárás. És a cikkéből — amely ugyan színes kép, nem pedig elvont társadalomrajz — végső következményképpen nagyon világosan ez a megállapítás zeng ki: „Éppen úgy, mint régen!” A légátus ugyanazt csinálja, mert a gyülekezetek és a lelkipásztorok is ugyanazon igényekkel lépnek föl vele szemben, mint régen — egyházi szolgálatát és társadalmi forgódását egyformán ideértve. De a légátuson keresztül a diákélet is a réginek mutatkozik. „A mai diákélet... így hallomásra éppen olyan elhagyatott és torz, mint a régi volt. Falopások, stiklik, muzsikálások, kicsapások, anekdoták.”

Bizonyosan van ebben a képben nagyon sok elrajzolás. A féltő szeretet mindig annak a rovására túloz, akit félt és óvni szeretne. De azt hiszem mégis, hogy az elrajzolás csak a járulékos jelenségeket torzítja, de a lényegen nem változtat.

A lényegen pedig nem valami notórius és javíthatatlan duhajságot értek. Ha nem is közvetlen közelből, de mégis igen alkalmas megfigyelő pontról tíz év óta szemlélem a debreceni theologusok életét (mert hiszen, a mi lapunk számára és a mi szempontunkból ez a par excellence „diákélet”) s családi kapcsolatok folytán meg történelmi érdeklődésből módomból volt és van áttekintést szerezni a Trianon előtti két emberöltő debreceni diákéletéről is és ezer apró, jellemző intimitást megismerni belőle. Nyugodtan merem tehát állítani, hogy a mai debreceni diákélet hangosság és viharosság tekintetében meg sem közelíti a — mondjuk — háborúelőtti.

De egy közös lelki alapvonás keresztül húzódik rajta 1914 előtt és után. És ez éppen az, amit e cikk címéül is írtam és ami a légátusokról írt multkori cikkéből is mint éles szemmel megfogott alapszín emelkedik ki: a *diákromantika*.

Persze, jóval könnyebb leírni ezt a szót,

mint szabatos fogalmi meghatározását adni annak, hogy tulajdonképen mit is jelent. Azonban érzelmi coefficiente alighanem valamennyiünkben ugyanaz és ezért az egész közvetlenül érthető. Diákromantika például a kántusivás és a kántusbál. Diákromantika az, hogy amikor néhány évvel ezelőtt az általam különben határtalanul nagyrabecsült kántus műsorán nem is egy ízben ott láttam szerepelni Ernaniból a „banditák dalát” s ezen bizalmas körben megütődésemnek adtam hangot: egy, azóta már Istenben elnyugodott fehérhajú és fehérlelkű drága szolgatársam szelíden megfeddett akadémikusomért, mondván, hogy: ugyan már mi van ebben kivetni való? Diákromantika az is, ami a kollégiumi diák-szövetség méltán közkedvelt összejöveteleinek rendszerint a központja szokott lenni: a régebbi diákgenerációk mulatságainak, kópéságainak, virtuskodásainak édesded visszaidézése és összegyűjtögetése.

Undok farizeizmus volna ezt a furcsaságai-ban is kedves és nyersségében is tavasziasan üde diákromantikát mindenestől fogva elkárhoztatni. Multbeli emlékei, ha önmagukban kisszerűek is és néha nem túlságosan izlésesek, az utókor számára mégis valami magasrendű pretium affectionis-szal birnak, fájdalmas-édes melléköngéiként egy már csak kísértetni visszajáró letűnt „jó világnak”. Mai élete pedig ennek a diákromantikának az egyre halványuló színek és egyre halkuló hangok élete: erőszakos elfojtása oktalan, szükségtelen, kegyetlen és káros cselekedet volna.

De egy követelményt hadd támassunk vele szemben. Legyen ez a diákromantika — az Isten anyaszentegyháza szolgálatára készülő debreceni diákifjúság szívének kék virága, — valami más, mint minden egyéb diákromantika. Álmain, reményein, szerelmeim, a mai különösen nagy diáknyomor közepette is sziklaforrásként feltörő humorán, jókedvén, társas szórakozásain hadd sugározzék át a szentély fénye, hadd üssön át egy másik világ mezőinek tiszta és hasonlíthatatlan illata.

Én bibliás és imádságos debreceni diákroman-

tikát szeretnék, mert ennek éreztem és érzem ma is igen nagy hiányát.

Egy egész iskolai évet töltöttem el 20 évvel ezelőtt francia református theologusok között, internátusi együttélésben. A kritikus szemével néztem az életüket. Nem volt, de hiába is lett volna előttem titkolni valójuk. És ott láttam ilyen diákromantikát. Tehát nem a levegőből beszélek. Láttam Magyarországon is akárhányszor keresztyén, mégpedig következetesen keresztyén diákok robbanó jókedvét, pajzán tréfáit — a Biblia és az imádság levegőjében, egészen természetes beilleszkedéssel. Senki sem fogja elhíttetni velem, hogy a való élettől elvonatkozottan ábrándozom, amikor ilyeneket írjak a türelmes papírra.

A debreceni diákromantika is átalakulhat így, mihelyt maguk a theologusok és nevelőik komolyan akarják. És akkor a debreceni légatusoknak — legyenek akár lelkésznevelők, akár másfélék (akiket azonban légatusi minőségükben szintén lelkésznevelőkhöz illő magatartás kötelez) — nagyhamar egyéb beszélni valójuk is akad majd, mint a diákromantika régi témái és hangulatai. Amelyeknek nem ugyan a legnagyobb, de valljuk meg, nem a legutolsó hibájuk, hogy egyikéssé már unalmasak is.

R. I.

EBBŐL A VILÁGBÓL

A kollégium anyagi helyzetének kérdése.

Írta: Varga Pál, egyházker. és koll. számvevő.
(Folytatás.)

De e mellett s ettől függetlenül más úton is meg kellene kísérelni azt, hogy a fűtési kiadások okozta nagy tehernek csökkentése miképpen lenne elérhető.

Gondolatom szerint megfontolás tárgyává volna teendő, hogy a tantermekben és bentlakó szobákban nagyrészt már elavult s hasznavehetetlenné vált vaskályhák (néhányik még a kívülről fűtés korszakából való) kicserélése alkalmával azok szénnel is fűthető kályhakkal nem lennének-e kicserélhetők? A közhivatalokban jól bevált hazai szénnel való fűtés mellett a drága import fával való fűtés költségeiből hozzávetőleg legalább is 25—30% költségmegtakarítás volna elérhető.

A bevételi rész IV. rovat „Évjáradékok” címlete alatt szerepel a debreceni református egyház által négy tanári lakás és földjéért fizetett 7424 pengő váltságösszeg.

Ez is olyan tétel, amelynek eredetét vizsgálva, teljes határozottsággal arra a megállapításra jutunk, hogy az itt számjelzett összeg, az érte nyújtott objektumok valóságos értékéhez mérve, ma már igen alacsony.

Az egyházkerület és a debreceni egyházköziség között 1904. év tavaszán létrejött megállá-

podás alapján a kollégium visszabocsájtotta azt a négy tanári lakást és a velük járó négy darab ondódi földet, amelyet az egyház hagyományos szeretetéből folyólag a tanügyi célok szolgálatára a főiskolának átengedett.

Ezekért a visszabocsájtott házakért (Kálvin-tér 5., 8., 10. és a Vár ucca 11. szám), valamint a velük járó ondódi földekért a természetbeni haszonvétel megszüntetésével egyidejűleg egyenként 1600 korona (a házak után 1250 s a föld után 350 K) váltságösszegnek örök időközön át való fizetésére kötelezte magát az egyház.

Ez a váltságösszeg, jóllehet, megfelelt az akkori, de semmiképpen nem felel már meg a mai változott viszonyoknak.

Ha összehasonlításként ugyanis számításba vesszük, hogy a Kálvin-téren egy-egy ilyen, nagy udvarral és kerttel s 4—5 szobás lakással bíró házastelek normális bérjövödelme legalább 2—3000 pengőre mehet s ha számításba vesszük, hogy a ház utáni ondódi földek — egyremásra csak 10 holdjával véve — holdanként átlagosan 3 és fél mázsa búzahaszonbért s ennek értékét szintén átlagárral 22 pengőben számítva, 770 pengő jövödelmet biztosítanak, akkor nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy mintegy 5500—6000 pengő az a differencia, amellyel a fizetett váltságösszeg a viszonyokhoz mérten számítható mai haszonélvezeti értéknek alatta marad.

Kétséget sem szenvedhet, hogy a debreceni egyház fenköltén gondolkodó presbiteriuma meg fog maga is győződni ennek a több mint negyedszázad előtt létesített megállapodásnak a kollégiumra nézve előállott hátrányos voltáról s az iránt sem lehet senkinek sem kételye, hogy a gazdag és fényes multu debreceni egyház — úgyszólván, mint az ősi főiskola egyik fenntartója — már csak az egyezséglevélben is kifejezésre juttatott hagyományos szeretetétől indítva, sem fog a méltányos kárpótlás nyújtása elől elzárkózni.

A kollégium I. pénztári csoportja bevételeinek jelentős tételét képezik a IX. rovat alatt előírt 20%-os kezelési illetékek. Ezen címen most 15,066 pengő szerepel a költségvetésben, és pedig tőkék kamatjövödelme után 2444 pengő s a különkezelésben lévő ingatlanok és értékpapírok jövödelme után 12,622 pengő.

A háborús évek alatt, amikor ezt a viszonyok megkívánták, a kezelési illetékek %-át már felemelte a gazdasági tanács 20-ról 30-ra s csak 5—6 évvel ezelőtt, amikor úgy látszott, hogy a helyzet némileg enyhül, állította vissza a 20%-os kulcsot.

Ha valamikor, úgy most, minden bizonnyal megvan minden indok arra, hogy a kezelési illetékek mérve ismét emeltessék.

A 30%-ra emelt kezelési illetékekből 24,000 pengő kamatjövödelmet és 60,000 pengő különkezelésű jövödelmet véve alapul, 25,200 pengő bevételre lehet számítani, ami a 20%-os illetékekkel szemben közel 9000 pengő bevételi

többletet jelentene s ezáltal ugyanily összeggel lehetne az I. csop. nagy deficitjét csökkenteni.

A szükségleti címletek között szerepel a gyakorlóiskolák személyi és dologi terhe, ami együttvéve 7—8000 pengőre menő összeget tesz.

A két gyakorlóiskola személyi terhéből az egyház visel 2088 pengőt, amit az egyik tanítói állás javadalmazásához évi hozzájárulásként kapunk.

Felvethető az a kérdés, nem volna esetleg indokolt az egyházi hozzájárulásnak az újonnan szervezett második tanítói állásra való kiterjesztését is kérni?

Az állam régebben, az akkor meglévő egy gyakorlóiskola után évi 510 aranykorona tandíjpótló államsegélyt nyújtott. Nem nagy összeg volt, az igaz, de mégis fedezte a beszerzési stb. költségek egy részét legalább.

Most az állam ezen a címen nem ad semmit, ellenben megköveteli, hogy a kollégium mind a két gyakorlóiskoláját a modern pedagógiai igényeknek megfelelően szerelje fel s lássa el.

Nagyon méltánytalan tehát, hogy a ma már 80 növendéket befogadó két gyakorlóiskola fenntartásához az állam mivel sem járul hozzá s éppen ezért illetékes helyen ez irányban mégis kérelmezni kellene a mindenképen jogos igényeknek kielégítését.

Ha már most a kollégium helyzetének orvoslására irányuló lehetőségeket tovább kutatjuk, egy ilyen lehetőségnek találjuk s kell, hogy megjelöljük a hadikölcsönök valorizálásának vagy ennek csak a jövőben megvalósulható valamelyes rendezéséig is a karitatív segélyezés kieszközlését.

A kollégium közszükségleti pénztárának 2.105,500 korona, az ifjúsági egyesületeknek 38,900 kor., a kollégiumi VI. pénzt. csoport kezelésében álló „Baltazar Dezső—amerikai-alap”-nak 8.400,000 kor. s az egyes kisebb alapoknak 45,200 korona névértékű hadikölcsön-kötvénye van.

Az állami költségvetés megállapításáról szóló 1928. évi XXXIII. törvénycikknek 14. §-a alapján a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felhatalmazást kapott arra, hogy „A háború anyagi károsultjainak támogatására” elnevezésű rovaton rendelkezésére bocsájtott hitelkontingens felerészből a közjótékonyági és emberbaráti intézmények közül mindazokat segélyezhesse, amelyek legalább összesen 5000 korona névértékű háborús magyar államadóssági olyan címleteknek tulajdonosai, amelyek a nosztrifikáláskor mint eredeti címletek láttattak el magyar nosztrifikálási megjelöléssel.

Mivel a debreceni főiskolának a minimumként megszabott 5000 korona kétezerszerezését is meghaladó eredeti jegyzésű címlet van birtokában s minthogy kétségtelen, hogy a „Közjótékonyági és emberbaráti intézmények” közé tartozik s minthogy továbbá az is kétségtelen, hogy a kollégium valóban a háború

anyagi károsultjai közé sorozható, ennél fogva nyilvánvaló, hogy az államkormány által törvényileg biztosított támogatáshoz minden igényjogosultsága meg van.

Lehetetlen még el is képzelni, hogy a kollégium ebből a karitatív támogatásból kihagyassék, akkor, amikor napnál világosabban kimutatható és beigazolható, hogy alapítványi tőkéinek hadikölcsönbe fektetése következtében emberbaráti és kulturális hivatásának anyagi téren való betöltésére képtelenné vált.

Az eddig tudomásunkra jutott segélyezések mértékéből ítélve, remélhető, hogy a tizenegymillió koronát megközelítő hadikölcsön-címletek után a kollégium is hozzájuthat 40—50,000 pengős támogatáshoz.

Ennek a támogatásnak kieszközlése és elnyerése nagy jelentőséggel bírna a jövő szempontjából is, mert az egyszer elbírált és elismert igényjogosultság alapján a már egyszer megadott segélynek újbóli folyósítása minden költségvetési évben remélhető lenne.

Jelentős bevételi tétel még a kollégium költségvetésében a tanulóktól szedett iskolai díjak összege.

Az I. csoport fedezeti részének VI. rovata alatt ezen a címen a következő összegek szerepelnek:

a) gimnázium 760 tanulójától .	34,475.— P
b) tanítóképezde 180 tanulójától	5,040.— P
c) polgári iskola 50 tanulójától.	2,325.— P
Vagyis együtt	41,840.— P

(Vége köv.)

IRODALOM

Bethlen-Emlékkönyv. *Kiadják a szegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Leányliceum református növendékei.* 8°, 56 lap. Egy képpel.

Ezt a könyvet nem lehet magyar református embernek a meghatott öröm és a felszárnyaló reménység erős és jóltevő érzései nélkül kézbe vennie. A nagy fejedelem korai halálának háromszázados fordulója a mostani nehéz viszonyokhoz képest meglehetősen nagymennyiségű irodalmi termelésnek lett alkalmává és indítójává a csonka hazában és annak gránicain túl: ebben a termelésben néhány abszolút irodalmi és tudományos értékű dolgozat mellett megakadt bizony sok selejtes munka is, amelyben a jóakaraton kívül egyéb értéket nem igen lehetett fölfedezni, sőt akadtak olyan jelenségek, amelyek a legnagyobb mértékben nyugtalanítóak voltak és — ha akaratlanul is — inkább ártottak, mint használtak a Bethlen-kultusznak; — egy sem volt azonban köztük olyan, amelyik nemcsak a református olvasók, hanem a legkülönbözőbb világnézeti irányok és árnyalatok híveiben is annyira jóleső és annyira harmónikus benyomást tudna kelteni, mint éppen ez a kiadvány.

Már maga az a tény egyedülállóan örvendetes jelenség, hogy az egyik legkatholikusabb magyar vidéki metropolis közepkori magyar szent-asszonyról elnevezett leányközépiskolájának református vallású növendékei írták és állították össze ezt a kötetet, amelynek ajánlása a valószínűleg szintén nem református vallású szegedi tankerületi főigazgatónak szól, aki ezt kétségtelenül szívesen fogadta, mert máskülönben aligha juthattak volna a dolgok odáig, hogy ez az ajánlás egyáltalában megtörténhessék. — Ez arra mutat, hogy az illető középiskolában az alig 50 főnyi református kisebbség — amelynek minden egyes tagja résztvett valami módon a könyv létrejöttében — szokatlanul előkelő színvonalon képviseli az egyházunkban és annak ifjúságában rejlő szellemi és erkölcsi értékeket s ezzel a legnagyobb elismerést vívja ki nem református mérvadó pedagógiai tényezők előtt is. Minden bizonnyal nagyban hozzájárul ennek a feltűnő értéktöbbletnek az előállításához az a körülmény, hogy a növendékek református vallástanárát — kétségtelenül az egész kiadvány legfőbb inspirátorát — dr. Illyés Endrének hívják, aki a mai magyar református valláspedagógusok közt mind tanultságával, mind conceptioival, mind fáradhatatlan irodalmi és gyakorlati tevékenységével a legelső helyek egyikét foglalja el. Nemkülönben meg kell látnunk a könyv keletkezésének háttérében azt az ígéretesen fejlett és fejlődő gyülekezeti életet is, amelyet a csodálatosan megizmosodott szegedi kisebbségi reformátusság él az egyik legkitűnőbb fiatal magyar református pásztornak, Bakó Lászlónak méltán népszerű és híven követett vezetése alatt.

De azért a legszebbik palmaágat mégis maguknak a könyvíró és kiadó leányliceistáknak kell nyujtanunk. Ezek a bájos kis történetek és literátorok nem sokáig engedték, hogy a Bessenyei György Hunyadiászát kiadó fővárosi fiúdiákok egymagukban élvezzék az irodalomtörténetbe való belépés dicsőségét: versenyre keltek velük és — felülmúlták őket. Felül annyiban, amennyiben nagyobb alak Bethlen Gábor Bessenyei Györgynél; amennyiben értékesebb az egyház és a nemzet legmagasabb történelmi ideáljaiért való csendes rajongás az egyébként minden tiszteletre és megbecsülésre méltó irodalomtörténeti és philológiai érdeklődésnél és — amennyiben előbbvaló éppen a történelmi beleérzés, a finom ihlettségű személyiségkultusz terén a nő a férfinél s meginkább a leány a fiúnál.

Még a pusztán tudományos történetismeretetésnek is, annál inkább a református történelmi kultúrának igen jó és kiválóan hasznos szolgálatot tettek azzal, hogy kiadványukban szakavatott vezetés mellett, figyelmes szöveg-gondozással lenyomatták a fejedelemnek állítólagos két énekét (ezért a skeptikus jelzőért bizonyosan nem fognak megharagudni!), fölséges végrendeletének eszmei szempontból álta-

lanos érdekű és enyészhetetlen értékű első részét és Váradi K. Mihály sirató énekét a fejedelem haláláról. Mindezek a szövegek ugyanis eddig igen nehezen voltak hozzáférhetőek, ami annál fájdalmasabb volt, mert éppen mostanában, a háromszázados évforduló alkalmából elég sűrűn történt reájok hivatkozás. Azok a rövid, de rendkívül tartalmas kis dolgozatok pedig, amelyekkel hét VII. és VIII. osztályos növendék ezeket az editiókat bekeretezte, messze fölülmulják az átlagos önképzőkori színvonalat és íróknak egészen meglepő stiláris készségről, igen nagy olvasottságáról és emelkedett gondolat- és érzésvilágáról tesznek tanubizonyosságot. Ezek a leányírók példaadó módon művészei a gondolattömörítésnek, a kevés szóval sokatmondásnak, ami félig még gyermekkorban levő íróknál, kivált leányoknál a lehető legritkább jelenség — sőt az egyik, Vitézy Erzsébet művésze e mellett még az ecsetnek is, az izlésesen stilszerű címlap beszédes tanúsága szerint.

De a legnagyobb művészetük mégis más valamiben áll. Abban, hogy a hét dolgozat egyikében sem lehet keresve sem találni üres, puffanó frázist, bántó élt, erőltetett apológia papirosszárnnyai alá bujtatott sunyi polémiát létező és nemlétező ellenségek, elevenek és holtak ellen. Bethlen Gábornak, ennek a nagy, hű és igaz magyarnak és evangéliumi kereszténynek szegedi leányai egyszerűen, alázatosan, halkán és szépen elmondják, miért szeretik őket az ő fejedelmi hőseit és ideális vonatkozásban mindazt, amit a hősiük szeretet vala — és ezzel el is végzik a föladatukat olyan nemesen és olyan teljesen, hogy felnőtt embernek sincs ebben az irodalmi genre-ban több hozzátenni-valója és olyan tárgyilagosan, hogy talán még az árpádházi szentasszony lelke sem találna benne kivetnivalót.

Ezt a művészetet kellene megtanulni a szegedi református leányíróktól és tudósnövendékektől minél többeknek — innen is, túl is. Bethlen Gábor és az Evangéliumnak hozzá hasonló nagy bajvivői fölötté állanak minden történelmi kisebbitésnek, legyen az akár szándékos, akár szándéktalan — de nem szorulnak arra sem, hogy nemlétező kisebbitések ellen olyan módon vegyék őket védelmünkbe, amely mód ellen, ha tehetnék, legelső sorban ők maguk tiltakoznának. A felnőtteknek a Bethlen alakja körül mesterségesen fölidézett irodalmi dula-kodásában, annak sok fölkavart szennyében és lélekemésztő izzásában bámulatosan üdítőleg érvényesül a szegedi leányok tudományosan megalapozott s mégis egészen személyes érzelmi és eszmei hitvallásként ható tanuságtétele Bethlen Gábor mellett, akit ők nem azért szeretnek és csodálnak, mert *másokat* gyűlölnék és utálnak, hanem szeretnek és csodálnak — önmagáért és a személyiségében rejlő rejtelmes, csodás ajándékokért, amellyel a történelem Urának tetszett megvigasztalni egykor az Ő

magyar nemzetét és megépíteni földi Sionának romlásait.

Külön gyönyörű gesztus a könyv belső címlapján olvasható következő néhány sor: „Tiszteletpéldányként felajánlott emlékkönyvünk megváltásául szánt összeget teljes egészében a nagyenyedi Bethlen-kollégium javára fordítjuk. — Könyvárusi forgalomba nem kerül.” Vajjon érteni fognak-e róla mindazok, akiknek illik?

R. I.

HÍRADÁS

A szatmári egyházmegye lelkész- néinek egyesülete

Kisnaményban tartotta közgyűlését folyó évi július hó 1-én, Sipos Józsefné esperesné elnöklete alatt.

A konferenciával egybekötött közgyűlés, a kisnaményi gyülekezet bevonásával, istentisztelettel kezdődött a templomban, amikor Kósa Béla szamoskéri lelkész hirdette az igét.

Istentisztelet után a helybeli gyülekezet eloszolván, éneklés után Sipos Józsefné elnök szórnyaló imával és szeretetteljes szavakkal nyitotta meg a közgyűlést. Üdvözölte a megjelenteket s külön a nagykárolyi testvér egyházmegye papnéinak vendégként jelenlevő egyesületi elnökét: Fóris Lajosné esperesné.

Kézy Ignácné titkárnő jelentésének felolvasása után hitelesítették az előző közgyűlés jegyzőkönyvét (azt a gyűlést Kocsordon tartották Laky Zsigmondné és Kovácsné Huszár Jolán jelenlétében).

Aztán előadások következtek. Kósa Zsigmondné (Komlódtótfalu), Kiss Istvánné (Kisar), Papp Lajosné (Rozsály) lelkésznek mindnyájan komoly, lelkes és nagy szeretettel fűtött előadásokban szóltak a gyermekek vallásos szellemen való neveléséről, mint a szebb, jobb és boldogabb magyar jövő zálogáról is.

Végül dr. Csépké Béla csengeri járási tisztviselő orvos tartott az anya- és csecsemővédelemről sok tanulmányon és tapasztalaton alapuló igen értékes előadást és adott gyakorlati tanácsokat a tudatlan és babonás nép asszonyaival való helyes foglalkozásra és felvilágosításokra.

Szó volt még a népjóléti miniszterium oltaalma alatt álló Stefánia anya- és csecsemőgondozó intézménnyel való együttműködésről is.

Az elnök imájával és énekléssel végződött a tartalmas konferencia.

A konferenciát, amelyen Sipos József, Fóris Lajos, G. Szabó Mihály, Tóth Sándor, Inczedy Márton, Kósa Zsigmond, Szabó Imre és mások is résztvettek, Szombathy Dániel kisnaményi lelkész és kedves neje látták vendégül. Amiért ezúton is hálás köszönetet mondunk. Legközelebbi gyűlés, ha az Úr is úgy akarja és élünk, ősszel Fehérgyarmaton lesz.

K. B.

KÜLÖNFÉLÉK

Fontos értekezlet a debreceni lelkészválasztás ügyében. A debreceni református egyházrészek és önálló egyházkörzetek vezető lelkészei szombaton, július hó 5-én délután 5 órára értekezletet hívtak össze, amelyen megjelentek: Uray Sándor, dr. Révész Imre, Baja Mihály, Molnár Ferenc, Kolozsváry Kiss László, Siposs Imre, Halász András lelkészek, dr. Kesserű Lajos törvényszéki elnök, Harsányi Gusztáv ny. kúriai bíró, dr. Herpay Gábor vármegyei főlevéltárnok, dr. Balla Bertalan városi tanácsnok, Futó András püspöki titkár, dr. Szeremley Béla főgimnáziumi tanár, Balogh István, a debreceni gazdakör elnöke, Mocsári László igazgató-tanító és még számosan. A megjelentek a küszöbön álló lelkészválasztással foglalkozva egyhangúlag elítélték a némely jelöltek érdekében arcképes reklámcédulákkal folytatott propagandát, mint a lelkési állásnak a méltóságát és egyházunknak szentségét mélyen sértő eljárást. Egyben örömmel vették tudomásul, hogy a lelkési állásra pályázók közül az egyház lelkési kara élén elnökével, a Püspök úrral, teljes egyértelműséggel Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkipásztort tartja a minden tekintetben legalkalmasabbnak. Itt említjük meg, hogy a beérkezett pályázati kérvényeket a debreceni egyházmegye és a debreceni presbiterium kiküldöttei július hó 7-én bírálták felül. A 15 pályázó közül 14 jelöltet, míg Jánosi Zoltán füzesgyarmati lelkész, — mivel 9 évvel ezelőtt éppen debreceni lelkési állásából mozdított el — a bizottság nem jelölte. A lelkészválasztás napjára a bizottság augusztus hó 11-ét, hétfőt jelölte ki.

F. Varga Lajos, a debreceni református egyházmegye esperese újra 50 P-t adományozott a saját nevét viselő alapítványra, melynek kamatai egy debreceni tanítónőképzőintézeti lelkészárva segítésére szolgálnak.

Nyugalombavonulás. Sebeők István nyíracádi református lelkipásztor, 42 évi lelkési szolgálatára való tekintettel, 1930 november hó 1-től kezdődőleg nyugdíjazását kérte. Isten kegyelméből élvezze a megérdemelt nyugalmat.

A magyarországi C. E. mozgalom ifjúsági ága ez évben Debrecenben augusztus 16—19. napjain rendezti meg nyári konferenciáját. A konferencián résztvesz és beszédet tart dr. Balta-zár Dezső püspök is.

A Dóczy-intézet tagozataiban az 1930—31. évre a presbiterium kisebb mérvű tandíjemelést határozott el. A tandíjemelés az egyházra, mint iskolafenntartóra hárított újabb kötelezettség miatt vált szükségessé.

Fölvétel a Debreceni Egyetem Tisza István Internátusába. A Debreceni Egyetem Tisza István Internátusa a nagyerdői egyetemi telepen szeptemberben nyitja meg modernül berendezett új főépületét, ahol az eddiginél tettelesen nagyobb számú egyetemi hallgató nyer

elhelyezést. Az internátusba az 1930—31. tanév I-ső felében való fölvételért szóló, leckekönyv, illetőleg az egyetemre először iratkozóknál az érettségi bizonyítvány hiteles másolatával és a szülők vagyoni és családi viszonyait feltűntető hatósági bizonyítvánnyal fölszerelt pályázati kérvények, a Felügyelő Bizottsághoz címezve, 1930 szeptember 5-ig nyújthatók be a Debreceni Egyetem Quaestori hivatalánál (Református Kollégium). Lakás, fűtés, világítás, reggeli, ebéd, vacsora havonként 40 P. Akik a Mensán féldíjas ebéd, vacsora kedvezményben részesülnek, azok mindezért havi 26 pengőt fizetnek.

A Kálvineum elnöke: Dr. Kiss Ferenc júl.—augusztus hónapokban szabadságon van; mindennemű levél kálvineumi ügyekben helyettese: Porzolt István espereshez Újfehértó, Szabolcs megye, küldendő.

Kovács János debreceni vallástanító-lelkész 1930 szeptember hó 1-től nyugdíjaztatását kérte. Kovács János 42 évi lelkészi szolgálatából 32 évet töltött a debreceni egyháznál. Presbiterium buzgó tevékenységéért köszönetet szavazott és Isten áldását kérve életére, bocsátotta el.

A Debreceni Egyetemi Diákasztal (Mensa Academica)-nál az 1930—31. tanév I-ső felében (1930 szeptember 16-tól) 50 féldíjas (havi 14 P) ebéd, vacsora hely kerül betöltésre. E helyek elnyerésére szóló bélyegtelen folyamodványok a Mensa Academica Felügyelő Bizottságához címezve, 1930 szeptember 10-ig az egyetemi quaestori hivatalba adandók be. Mellékelendő: 1. Leckekönyv (illetőleg az egyetemre először iratkozóknál az érettségi bizonyítvány) hiteles másolata. 2. A szülők társadalmi állását, vagyoni és családi viszonyait feltűntető hatósági bizonyítvány. 3. Törzslap, amelyet minden pályázó lelkiismeretesen kitölteni köteles. Törzslapot a quaestori hivatal minden pályázónak díjtalanul ad. Kedvezményt nem nyert hallgató, havi ebéd, vacsoráért 28 pengőt fizet, amiért folyamodni nem kell. Egy napi ebéd, vacsorajegy ára 1 pengő. A Mensa 1930 szeptember 9-én kezdi meg működését. Szeptember 9-től 15-ig étkezni napi jeggyel lehet.

A kunszentmártoni gyülekezet első lelkipásztorát, Barcza József volt h.-lelkészt szép ünnep keretében iktatta be lelkészi állásába Török Imre esperes.

A pápai főiskola igazgatótanácsa a gyakorlati theologiai tanszéket az 1930—31. tanévre helyettesül töltötte be s helyettesül Incze Gábor budapesti hitoktató-lelkészt alkalmazta, míg a rendszeres theologiai tanszék óráit Török István gimnáziumi h.-tanár és lic. Rácz Kálmán főgimnáziumi vallástanár látják el.

A békéshányi egyházmegye elemiiskoláinak igazgató-tanítói Békéscsabán értekezletet tartottak, abból a célból, hogy az egységes tanterv keresztül vitessék, hogy az egyházmegye iskoláiban a tanítás mindenütt egyöntetű le-

gyen, hogy az állami tantervvel azonos református szellemű tanterv alkalmaztassék.

A kolozsvári református theologia tanári kara kötelezte a theologusokat, hogy nyári szünetjüket részint gyakorlati, részint elméleti munkával töltsék, s így önmagukat képezve, készüljenek a lelkipásztori szolgálatra. A gyakorlati munka szörványok gondozásában, irat-terjesztésben és egyéb gyülekezeti munkában áll, az elméleti munka pedig egy-két kitűzött theologiai munka áttanulmányozása és írásban való ismertetése. Ezenkívül a Szentírás intenzívebb tanulmányozása céljából a kijelölt bibliai kérdések megoldásáról is köteles mindenki beszámolni. A nyári munkaprogram legjobb elvégzői évfolyamonként 500—500 lei jutalomban, a második és harmadik legjobbak 2—2, illetőleg 1—1 könyvjutalomban részesülnek.

A Révész Bálint és Méliusz debreceni cserkészcsapatok segély iránti kérelemmel fordultak a debreceni egyházhoz. A presbiterium mindenik cserkészcsapatnak 60—60 P segélyt szavazott meg.

Állami gépjárművezetőképző (soffőr) tanfolyam nyílik meg a m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló intézet keretében július 21-én este 7 órakor az intézet Budapest, VIII., József körút 6. szám alatti helyiségében. Beíratás július 8-án d. u. 4—5 óra között az igazgatósági irodában, ahol a felvételhez szükséges űrlapok a hivatalos órák alatt előzetesen beszerezhetők. *Igazgatóság.*

A középszabolcsi református egyházmegye belmissziói bizottsága Porzolt István esperes vezetésével 1930 július 25-én egynapos vasárnapi iskolai tanfolyamot rendez a Nyíregyháza mellett levő Sóstógyógyfürdőn, lelkészek, tanítók, tanítónők, lelkésznék és tanítónék, valamint érdeklődő világi férfiak és nők részére. Előadók lesznek Forgács Gyula sárospataki lelkész, dr. Ferenczy Károly leánykálvineumi lelkész, egyházkerületi belmissziói előadó, Nagy István diakonisszaképzőintézeti igazgató-lelkész. A kies helyen tartandó rendkívül tanulságos tanfolyam iránt nagy érdeklődést várunk. — Minden lelkész, tanító, tanítónő, lelkészné és tanítóné ott legyen a testvéri találkozón. A lelki áldások dús kárpótlást nyújtanak minden fáradságért és költségért.

A királyhágómelléki egyházkerület pályázatot hirdetett egy népies Bethlen Gábor-élet- és jellemrajzra. A pályázat meddő volt, amennyiben egy pályamunka érkezett be és ez sem volt érdemes a jutalmazásra. Az egyházkerület november 1-iki határidővel új pályázatot hirdetett.

A csepeli gyülekezet Czeglédy Emánuel választotta meg lelkipásztorául.

Az egyetlen fiú emlékezete. Kiss József ny. tanító és neje Suri Lidia, lápafői lakosok, elhunyt egyetlen fiuk emlékére 12 hold földet ajándékoztak a lápafői egyháznak. Követésre méltó példa sok gyászoló szülő számára.

Hódmezővásárhelyen református leányliceum felállítását mondotta ki egy, erre a célra létesült Baráti Szövetség. Társadalmi úton akarják megvalósítani. A református egyház épületet ad; a tanerők ingyen tanítanak. — A liceumnak nemcsak nevelési, hanem hitvédelmi célja is van. Hittestvéreink segítő adományát kéri a Baráti Szövetség. A felajánlott adományok a Hódmezővásárhelyi Református Leányliceum alapja javára az egyházi pénztárba küldendők a cél megjelölésével.

A hódmezővásárhelyi református leányliceum ügye ismételtelen előre haladt. A presbiterium ugyanis elvállalta az iskolafenntartó tiszteletét. Minden remény megvan rá, hogy az iskola már szeptemberben megkezdheti működését.

A pécsi református egyház külmisziói ünnepélyt rendezett, melyen előadták Malmos Mariska egyfelvonásos külmisziói darabját: Egy misszionárius első éjszakája az emberévők között. A darab nagy hatást keltett mély gondolataival. Az ünnepélyen vitéz Csia Sándor, a Szövetség alelnöke tartott előadást.

Lelkészcseré. A nagymajláti gyülekezet Pólya Ferenc lelkészt választotta meg lelkipásztorául.

A hajdúnánási református reálgymnáziumnak a múlt évben 210 növendéke volt. Az átlagos szám az alsóbb osztályokban 30, a felsőbb osztályokban 20. Valósággal ideális megoszlás, ahol a tanárnak alkalma van az egész osztály állandó foglalkoztatására és a tanulók egyéniségének figyelembevételére. E mellett a földműveléssel foglalkozó város egyszerűbb és egészségesebb társadalmi viszonyai nem nyújtanak alkalmat a serdülő ifjúnak az eltévelyedésre. Internátusa ugyan nincs, de megbízható családoknál, állandó tanári ellenőrzés mellett igen olcsó ellátást tud biztosítani a vidéki tanulóknak; szerényebb igényűeket tisztességes gazdálkodóknál 50—60 P, úri családoknál 80 P havi díjért tud elhelyezni. Beiratkozások augusztus 29-től szeptember 4-ig. Az intézetben a francia nyelvet tanítják.

Állásesere. Elcserelném lelkészi állásomat javadalmamnak megfelelő más lelkészi állással. Javadalmam: 53 kat. hold föld, 57 métermázsas búzapárbér, 585 P kongrua, 426 P készpénz, 2 öl fa, szép lakás. Címem válaszbélyeg ellenében a kiadóhivatalban.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Óvakodunk pártpolitikával kapcsolódó kérdésekkel foglalkozni, mert felfogásunk szerint ez káros volna az egyházra és mert az egyházi életben osztatlanul fennálló tiszteletet pártpolitikai ellentéteknek bár csak közvetett érintésével is bontogatni súlyos hibának tartanók.

Pillanatfelvételek stb. című cikket nem közölhetem, mert maga is ugyanabba a hibába esik, legalább a hangjával, amely hibát mások-

ban kifogásol. Ezenkívül: az ilyen természetű esetek nyilvánosság előtti szellőztetésének szükségét, üdvös és célravezető voltát sohasem tudtam belátni. Hálás köszönet egyébként; — legyen szerencsénk más természetű közleményeihez.

B. L., Szeged. Nagyon hálásan venném, ha az illető esetet egyenesen lapunk számára feldolgozva megkaphatnám. Magából a megküldött cikkből ugyanis nem lehet egészen tiszta képet alkotni. A pótdadó-ügy miként eldőlteről is kérnék egy kis közérdekű megfogalmazott híradást. Szíves üdvözlöt.

Pályázat.

A hencidai református egyház presbiteriuma a nyugdíjazás folytán megüresedett II. férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: természetben kényelmes lakás, melléképületekkel. 15 kat. hold 416 □-öl föld s ennek megfelelően legelő. A földadót az egyház fizeti. 10 mm. rozs. 68 pengő készpénz. 13 mm. kemény tűzifa. Értékegység: 33. — Kötelessége a rábízott osztályok vezetése, annak indokolt elfoglaltsága esetén a kántor helyettesítése, ha megválasztják, az egyházi jegyzőség elfogadása s az ezzel járó teendők szabályszerinti végezése, a belmissziói munkákban igaz református keresztyén lélekkel segédkezés, egyebek között az egyházi énekkarban való közreműködéssel is.

Ha jelenleg is itt működő tanítót választ meg a presbiterium a II. tanítói állásra, az esetben az így megüresedett helyre történik a választás és hogy erre a helyre is pályázik-e az okmányait beküldő tanító, ez a folyamodványban külön is megemlítendő. A fizetés törvényszerű, kötelesség, mint a II. tanítói állásnál, azzal, hogy az orgonázni tudás megkívántatik és a lelkészi irodai munkában segítség. Mindenik tanítónak van természetben kényelmes lakása. A kellően felszerelt pályázatok *Veress Bálint* lelkész címére július 31-ig küldendők be. — Az állások szeptember 1-én elfoglalandók.

Hérmánszegi református egyház pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra. Fizetés: jó lakás, 7 mm. búza, 2 öl tűzifa, 2245 □-öl földhaszonélvezet, stóla, államsegély. Értékegység: 13. Kötelesség: I—VI. vegyes osztály és ismétlősök tanítása, istentiszteleteken, temetéseken éneklés vezetése, dalárda alakítása. Belmisszióban segédkezés, szószéken helyettesítés. Megjelenés ajánlatos. Megválasztott költsége megtérítettik. Költözködés is. Jelölt nincs. Nők is pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények alulírotthoz válaszbélyeggel. Határidő a Néptanítók Lapjában történő megjelenéstől számított 14 nap. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. (Posta, telefon: Szamossályi. Vasút: Jánk-Majtis. Szatmár vm.) *Sárközi István* református lelkész, iskolaszéki elnök.

TARTALOM: R. I.: Diákromantika. — Ebből a világból: Varga Pál: A kollégium anyagi helyzetének kérdése. — Irodalom. — Híradás: K. B.: A szatmári egyházmegye lelkészének egyesülete közgyűlése. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek. — Pályázatok.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Tanító házaspárok figyelmébe!

A dévaványai egyház Pusztacsegen 2 tantermes iskolát épít egy tanítói lakással. A 2 tanerős iskolához a presbiterium lehetőleg tanító házaspárt kíván megválasztani, kik mindketten tanítanak s a hívek lelkigondozását végzik. (Vallásos összejövetel, vasárnapi iskola, házi látogatások, istentiszteleten kántori teendők.) Vasúttállomás, posta van. Javadalom állami fizetéssel egyenlő. Az állás szervezés alatt áll, tanítás szeptember 1-én kezdődik. Érdeklődőknek szívesen válaszol a református lelkési hivatal Dévaványán.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő lütképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőző-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

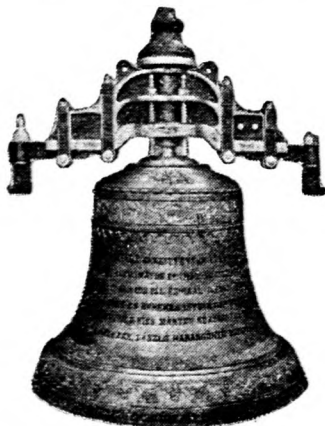
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szorgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—1569.

Tanuljunk nyelveket!

Holland nyelv.
Lingua: Holland nyelvkönyv, fv. 2-80 P
— Egész vászonkötésben 4— P
Rozsnyai: Magyar—holland szótár 1-20 P

Idegen szavak szótárai.
Horovitz: Idegen szavak szótára 6-40 P
Kelemen B.: Idegen szavak kézi szótára, kötve 6— P
Lingua: Idegen szavak liliput-zsebszótára 32° vászonkötésben 2-50 P
Radó: Idegen szavak kézi szótára *9— P
Schenk: Idegen szavak zsebszótára 1-50 P
— Egészvászon kötésben 2-50 P
Tolnai: Magyarító szótár, kv. 8— P

Latin szótárak.
Burian: Latin-magyar I. r. kv. 12— P
— Magyar-latin szótár II. r. kv. 8-60 P
Schmidt: Latin zsebszótár 16° 4-40 P
— Magyar-latin, I. rész, kötve 4-40 P
— Latin-magyar, II. rész, k. 1-50 P
Schenk: Latin zsebszótára. 16° cpl. 1-50 P
Schidlof: Latin liliput zsebszótár 1-50 P

Német nyelv.
Alvinczy: Deutsche Gesprächstoffe 1-50 P
Hasznos társalgó: Német beszélgetés 1-50 P
Lingua: Német nyelvkönyv I. kezdő tantolyam, kulccsal félvászonkötés 4-80 P
—Egész vászonkötésben 6— P

Lingua: Német nyelvtan és gyakorlókönyv II., haladóknak. Kulccsal, egész vászonkötésben. 7— P
Schenk: Német zsebnyelvtan, fv. 1-50 P
— Német társalgó Magyar-német beszélgetések 1-50 P

— Ridendo, német vidám olvasmányok, tréfák 1-50 P
— Német helyesírás és fogalmazás 1-50 P
Schidlof: Német. Az „1000 szó“ módszere. Tíz füzet, dobozban 6— P
Rozsnyai: nyelvmester: Német 1-20 P

Német Ujság (György-féle) 12 füzetet tartalmazó első próbakötet 2-50 P
— 2-ik próbakötet tartalmaz 6 számot. 1-50 P
— Egyes számok 2—18-ig —50 P
Gaspey-Otto-Sauer: Német nyelvtan, kulccsal 10-50 P

Német-magyar szótárak.
Kelemen: Német zsebszótárak. 16°
— Magyar-német rész, kötve 4-40 P
— Német-magyar rész, kötve 4-40 P

Kelemen: Nagy német kézi szótára (új 3 kiadása) 2 kötet. vászonkötés 88— P
Schenk: Kézi szótárak, 16°: Német.
— Magyar-német, I. rész. 1-50 P
— Német-magyar, II. rész 1-50 P
— Mindkét rész egybekötve, félvkbt. 3— P
— Egész vászonkötésben 4— P

Simonyi—Balassa: Német kézi szótára teljes kv. 16— P
Révész V.: Keresk. és jogi műszótár: Magyar-német I. rész fv. 4.—, ktv. 6— P
Lingua: Liliput-zsebszótárai, 32°
— Német-magyar, I. rész, kv. 2-50 P
— Magyar-német, II. rész, kv. 2-50 P

Schidlof: Német liliput-zsebszótára 1-50 P
— Mindkét rész egybefűzve 1— P

A jövőheti számban folytatjuk a többi különböző nyelveken megjelent nyelvtanok és szótárak felsorolását. Bármely nyelven megjelent mű leggyorsabb beszerzése

„Méliusz“ könyvkereskedésben érhető el.
Debrecen, Ferenc József út 26. szám.